

Avskrift av Avskift

År 1856 den 26 Maji hölls Ägodelnings rätt i Nordmaling Härad, dervid voro följande ledamöter tillstädes:
Ordförande Häradshöfding J. D. Helleday,
Häradsdomaren P. A. Norgren i Torrböle,
Nämndeman A.A. Palmgren i Lefvar, och Gode mannen i skiftesärenden, Nils Hörnsten i Aspe, som för jäf bland ordinarie ledamöterna tillkallats.

S. D. I anledning af följande till Ägodelnings Rättens Ordförande den 21 september 1855 inlämnade besvärsskrift:

"Till Wällofl Ägodelnings Rätten i Nordmaling.

För vinnande af ändring och rättelse uti det laga skifte över Öre by, som Herr Commissions Landtmätare S¹. P. Ågren derstädes förrättat och den 20:de sistlida Augusti afslutat, anser jag mig ega skäl påkalla Wällofl. Ägodelnings Rättens åtgärd uti följande, mig rörande omständigheter, nemligen:

1/ Wid gradering af ängen och serdeles mig såsom Äng tilldelade s. k. Småholmarne, har tillräckligt afseende icke blifvit fästadt derpå, dels att dessa holmar redan till en del upphört att växa och dels om några få år komma att helt och hållet upphöra att gifva skörd. Sådant hade dock vid graderingen bordt tagas i betractande och holmarne såsom odugliga för gemensamma räkning afsättas såvidt det icke kunnat vid ett redigt skifte förenas att dem emellan alla delegerna efter skatt fördela. Då jag nu på dessa holmar erhållit min huvudsakliga äng, för den fullgoda jag lämnat, anser jag mig därför ega skäl skiftet i denna del öfverklaga och yrka sådan rättelse, att ifrågavarande holmar såsom odugliga från skiftet utbytas eller ock till alla delegerna efter skatt utskiftas eller om sådant icke låter förena sig med ett redigt skifte, graden å holmarne förändras och nedsätts till hvad den i förhållandet till andra ängar verkligen bör vara.

2/ I stället för den del af åkern, som mig frångått har jag på Öresandmyran erhållit 26 Td 31 Kappl. odlingsmark för ett redigt skifte kan sådant hafva varit af nöden och jag kan deremot icke något anmärka, men om denna stora odlingslägenhet skall blifva för mig någon nytta, är det oundgängligt nödvändigt det skiftet utsträcket till Öre elf, för att derigenom kunna afleda den svåra och skadliga kyla, som serdeles höstetid, uppstiger öfver marken från de kalla kärren å motsatta sidan. Sådant har likväl icke skett, utan i stället har den smala skogsremsa, som skiljer min odlingsmark från elvfen blifwit tilldelad min granne Per Ersson. Att sådant för redighet i skiftet, icke varit af nöden tror jag vara uppenbart och hoppas kunna vid en blifvande syn å stället dessutom fullstendigt utreda, och då den ifrågavarande skogsmarken för min odling är alldeles outhärlig, samt Per Ersson å annat ställe lätteligen kan beredas ersättning, yrkar jag rättelse och ändring äfven härutinnan, förbehållande mig, att, vid en blifvande undersökning på stället, min talan vidare få utveckla och då kartan blir tillgänglig närmare bevisa.

Nordmaling den 21 September 1855

Johan Hällman i Öre /bom/

Egare af hemmanet N:o 3"

hade Ordföranden utsatt Ägodelnings Rätt till den 18 nästkommande Junii, men på förekommen anledning förändrat termin för ärendets handläggning till denne dag, derom utfärdat kungjorelse, som är tidigt i Sockenkyrkan uppläst, samt kallat icke mindre Rättens Ledamöter än

---

¹ L i andra dokument

skiftesmannen Herr Lantmätaren L. P. Ågren och vice CommissionsLantmätaren Karl Ulfhjelm till Rättens biträde.

Sedan efter sådane åtgärder Ägodelnings Rättens Ledamöter sig församlat och förrättningen blifvit påbudande af rättegångsfrid lyst inställde sig vid uprop klaganden Johan Hällman, biträdd af Nämndeman Nils Sikström i Håknäs, Herr Landtmätar Ågren och v. Commissions Landtmätaren Ulfhjelm samt af byamännen i Öre för hemmanet N:O 1 Pehr Johansson och Brukspatron Eric Häggström, som jemte Handlanden R. W. Häggström, köpt Jacob Jacobssons hemmansdel; för N:o 2 Jacob Ersson, Pehr Ersson och Brukspatron Häggström, som inhandlat Johan Peter Pehrsson hemman; för N:o 3 Lars Nyström som köpt Eric Hällmans hemman, Johan Peter Salomomsson och klagande Hällman, som utom 2 3/8 seland af denna nummer har 5/8 seland av N:o 4 och för sistberörde nummer; Jacob Andersson och Brukspatron Eric Häggström, som har förvärfvat Eric Aron Pehrssons hemman.

Sedan ofvan införde besvärsskrift blifvit upläst, aflämnade Herr Landtmätar Ågren följande Öre by rörande skifteshandlingar:

- 1/ Protocoll hållet under Landtmätreförrättningen,
- 2/ Ägobeskrifning, häfdeförteckning och taxeringslängd underskrifne av delägarna i skifteslaget,
- 3/ delningsbeskrifning,
- 4/ Beskrifningen öfver de till hemmanen N:o 4, 2 1/2 seland, N:o 2, 2 1/8 seland och N:o 4, 2 1/2seland
- 5/ Wärderingsinstrument, uptagande kostnaderna för utflyttning i byn,
- 6/ Sammandrag och fördelning af utflyttningskostnaden,
- 7/ Odlingsersättningsuträkning emellan skiftesdelägarna,
- 8/ Sammandrag öfver uppskattningssumman af de ängar för hvilka röjselkostnad å 1 Rr bo pr kapland enligt förening den 17 september 1853² skall beräknas
- 9/ Sammandrag och fördelning af de enligt odlingsersättningsuträkningen utgående fordringsbelopp,
- 10/ Delningsinstrument öfver stängselsträckningarna,
- 11/ Arfvodesräkning.
- 12/ Charta och
- 13/ följande bevis,

"Att Öhre by i Nordmalings socken ingått eller blifvit intagen uti den år 1825 båbörjade samt följande åren fortsatta och afslutade allmänna afvittring inom berörde socken, utan derifrån, såsom förut behörigen afvittrad blifvit utesluten; och att ägoområdet för denne by är medelst fastställde rå och rör från angränsande byar skild, det varder på begäran härmed intygat. Umeå i Provins_Landtmäterikontoret den 21:a Maj 1856

Ex officio

And. Tunell"

Av dessa handlingar inhämtades bland annat att Konungens Befallningshafvande genom utslag den 12 Maj 1851 förordnat Herr commissionslantmätaren Ågren att skifta Öre bys ägor, hvilken förrättning efter behörigen ågången kungjörrelse, börjat den 22 September samma år: att rågångarna mot angränsande blifvit i laga ordning reglerade: att ägoogradering i skiftesdelägarnas närvaro oklandradt försiggått: att skiftesplan enligt 12 kap. 15 § i Kungl.Skiftesstadgan den 4 maji 1827 skiftesdelägarna förevist: att några af delägarna fått sig mer än 4 skiften tilldelade: att föreningar, som böra serskildt upprättas och underskrifvas, blifvit i laga ordning verkställda: att sedan vederbörliga handlingar blifvit till skiftesdelägarne aflämnade :skiftet blifvit den 20 augusti sistlidet år för slutadt förklaradt samt underrättelse meddelad att den med skiftet missnöjde ägde inom 60 dagar derefter besvär deremot till Ägodelnings Rättens Ordförande ingifva: att vid delningen Johan Hällman bekommit äng å Småholmarne till en vidd af omkring 15 Td 19 kpd samt på andra ställen areal 20 Td 22 kpd eller tillsammans 36 Td 9 kpd uppskattade

---

² Bör vara 1853

till 6 Td 21 kpd: att Hällman erhållit i åker 9 Td 21 kpd i areal, uppskattade till 7 Td 14 kpd: att han undfått odlingsmark i Örsandsmyrorna och Ladukärret, hållande i vidd 26 Td 31 kpd, uppskattade till 2 Tunland 2 kpd och Hällman förut för 2 3/8 seland N:o 3 hade i äng 25 Td uppskattade till 4 Td 17 kpd och i åker 13 Td 1 kpd uppskattade till 7 Td 9 kpd, men odlingsmarken var förut icke skiftad.

Herr Landtmätare Ågren svarade efter anteckning härpå att Småholmarne äro namnet på en enda holme, hvarå Hällman för litt. D och Jacob Andersson Jernbom för litt. H fått del; att flere andre ägor såsom Öresten, Kalfåen, Skrenholmlåen, Blåbergslåen, Herrgårdsholmen, Nylåen, Hvattenssand och Grenholmen, hvika tilldelats andra byagrannar, äro af samma beskaffenhet eller uppgrundningar.

Hällman medgaf att Småholmarne, Öresten och Kalflåen kunna vara likabeskaffande men trodde att öfrige uppräknade ägor hafva bättre botten och yttrade Hällman i vidare samtal att han icke kan "säga något" om graden å Småholmarne, men att han fått för mycket af dålig mark, hvaremot Ägodelnings Rätten af handlingarna icke kunde finna att han blifvit deruti märkligt vanlottad mot öfrige grannar, dock förblef Hällman slutligen dervid att äfven åsatte graden å Småholmarne klandras.

Hvad angår odlingskiftet så visade handlingarne att detta skifte ligger intill Pehr Erssons skifte för Litt. Ca: att Pehr Ersson skifte afskiljer Hällmans skifte från Öre elf och att om Hällman får med sitt skifte framgå till elfen Pehr Ersson eller Litt. Ca ändock har hvida större skifte kvar intill elfven än Hällman skulle bekomma.

Hällman påstod att frost lägger sig icke blott höstetid utan äfven om sommaren öfver hans odlingsmark från kalla kärr som ligger der ofvan men om skiftet får framgå till elfen och skogen derå borthuggen så skulle genom draget från elfen kylan från odlingsmarken afledas; men Pehr Ersson som var tillstädes, ville icke under något villkor mista någon del af det honom tillagde skiftet, dock kunde han deröfver icke angifva något skäl.

Pehr Salomonsson, som är förmyndare för Pehr Ersson, förklarade, att det bör vara likgiltigt för Pehr Ersson om han frångår en del af sitt skogskifte, enär han får vederlag i sammanhang med detsamma eller för ägande Skifte; dock ansåg Pehr Salomonsson att Pehr Ersson bör själf yttra sig i ärendet.

Ägodelnings Rättens ledamöter och öfrige vederbörande begåfvo sig härpå ut å marken samt undersökte graderingen å Småholmarne, Blåbergsholmen och Herrgårdsholmen utan att ägodelnings rätten kunde finna annat än att graderingen är med noggrannhet verkställd; och som Hällman själf fann detsamma så tillkännagaf han att han icke påyrkar vidare undersökning af graderingen. - Odlingsmarken togs äfven i åskådning hvarefter och sedan Rättens Ledamöter åter sammanträtt i Öre by Hällman yrkade att han måtte med sitt odlingskifte få gå fram till elfen dels af förut nämndt skäl, dels emedan han har svårighet att från sitt skogskifte kunna utforsla sina skogseffecter dem han nu måste köra lång väg till Öreviken, der i anseende till låglandgrund lastplats svårigen finnes, påstående Hällman jemväl att honom måtte tilläggas någon tillökning utaf odisponerad mark för det sämre ängesland han fått.

Detta bestredo öfrige delägare dels emedan Småholmarne äro, när gräsväxten aftager, till odling tjenlige dels emedan Hällman fått bättre åkerjord än de fleste andre grannar, hvilket Hällman icke kunde förneka, dels och emedan Hällman skulle af sina nya ängesskiften skörda mera hö än han bergade af sina gamla ängar.

v. Commissions Landtmätare Ulfhjelm yttrade på gifven anledning att icke eller han som efter Rättens förordnande undersökt graderingen funnit den oegentlig³ och hvad angår växligheten af holmarne så kan den vid denna årstid icke gerna bedömas.

Hällman fullföljde sina besvär och yrkade hans grannar delta i kostnaden för Ägodelnings Rättens sammanträde, hvilket af dem bestreds och förklarade slutligen Pehr Salomonsson på Domstolens tillfrågan, att han icke kan inse att Pehr Ersson lider någon skada

---

³ Oriktig, felaktig ?

om han mot vederlag afstår en del af sitt skogsskifte så att Hällman med sitt får framgå till Öre elfven.

Kostnadsräkningar ingåfvos och granskades hvareter Rättens Ledamöter öfverlade enskildt om följande för vederbörande afkunnade

Utslag

Då enligt 6 kap. 2 § i Kungl. Skiftes Stadgan den 4 maji 1827 fråga om undantag af mark, som till skiftesdelägarnes gemensamma gagn bör afsättas, tillhör skiftesdelegarnes beslut efter rådplägning med skiftesman och Gode män, enär alla delägarne äro om beslutet ense, och den skriftliga förening, som derom skiftesdelägare emellan blifvit upprättad, icke antyder att dervid ens varit fråga om Småholmarne undantagande från skiftet, mindre att stridighet derom ägt rum, anser Ägodelnings Rätten sig icke kunna till pröfning uptaga Hällmans i thy fall förda talan; äfvensom och då Hällman slutligen förklarar, att han funnit den af skiftesman och Gode män ombesörjde gradering af ängarne rättsenligt verkställd; thy han frånträdt vidsträckare undersökning derom, och Rättens Ledamöter för sin del lika med biträdande Landtmätaren Ulfhjelm icke kunnat annat finna än att densamma är lagligen fullbordad, Hällmans i berörde afseende förda klagan bör förfalla.

Hvad åter vidkommer Hällmans besvär, att han fått sig större vidd än andra i jämförelse med skatten tillagd i Småholmarne, hvilkas växlighet möjligen icke utan skäl förmenas årligen aftaga; så undfaller Ägodelnings Rätten icke att en mängd likabeskaffade ägor finns i Öre by och att, om en lika andel deri skulle efter skatt på en hvar af byamännen utdelas, att redigt och men skiftesstadgans grunder instämmande skifte icke kunnat åstadkommas; och alldenstund Hällman icke kunnat bestrida att den ängesmark, som i Småholmarne fått sig tillagd, blifvit honom tillmätt efter den delningsgrund honom delägarne åsämjts⁴ och efter den beräkning, som med 11 cap. i högst åberopade stadga instämmer; fördenskuld och emedan Hällman medgifvit att han i andra ägor blifvit bättre lottad än flere af hans byagrannar, att skifte måtte få inrättas att hvarje delägare undfår lott både i bättre och sämre jord, det icke redigt skifte förebygges, samt Hällman icke ådagalagdt⁵ att han genom nya ängesskiften förlorat i den höafkomst som förut från sitt hemman hämtat; ty och då, om äfven växtligheten å Småholmarne med tiden aftager, jorden där finnes för odling tjenlig, desshåldre⁶ som den måste vara serdeles frostfri, finner Ägodelnings Rätten icke skäl att på Hällmans klagan någon förändring i berörda fall föreskrifva.

Slutligen har Hällman fordrat att hans odlingskifte på Öresandsmyrorne skulle till Öre elf framdragas för att honom derigenom måtte beredas möjlighet att afleda den skadliga kylan som öfver odlingsmarken skall sprida sig från de kalla kärren å motsatta sidan och att till elfven framföra sina skogseffecter, och ehuru Ägodelnings Rätten finner tvifvelaktigt i hvad mån förra omständigheter skulle genom bifall till hans påstående kunna af honom vinnas; lika väl och som uppenbart är, att en väsentlig fördel skall Hällman tillskyndas, om han får lägenhet att med de skogseffecter han kan hafva att afyttra från sitt skogsskifte framkomma till elfsbanken och blifva satt i tillfälle att för dem begagna båt eller flottningsled i stället för att forsla dem till Öhreviken, der ingalunda motsvarande lastningsplats är tillgänglig, altså och då Pehr Ersson, som ligger i rå med Hällman och fått sig tillagd den skogsremsa, Hällman söker åtkomma, icke kunnat framställa något antagligt hinder att afträda samma jord mot vederlag af Hällmans skogsskifte i sammanhang med det skogsskifte Pehr Ersson innehar och Johan Peter Salomonsson, hvilken såsom Pehr Erssons förmyndare äger för honom talan föra, förklarar att han icke kan inse att något lidande Pehr Ersson derigenom tillskyndas⁷, pröfvar Ägodelnings Rätten rättvist döma det bör Pehr Ersson ifrågavarande skogsskifte, i handlingarne betecknad med N:i 2062, 2073 och 2074 etc. tilläggas Hällmans skifte och Pehr Ersson åtnjuta, i sammanhang med förut ägande

---

⁴ Sämjas=bli eniga, kommit överens om

⁵ Klarlagt, visat, dokumenterat ?

⁶ Dess bättre ?

⁷ vållas ?

skogsskifte, vederlag efter uppskattning af Hällmans skogsskifte i samma trakt om hvilken ändring Herr Landtmätar Ågren äger att på lämpligt sätt besörja.⁸

Då för öfrigt icke funnits i skiftesförrättningen fel, som till densammas underkännande föränleda må, varder ifrågakomma laga skifte af Öre bys ägor till framtida rättelse stadfästadt.

Enär underrättelse, som i skiftet vunnits, icke förflutitt från någon oviktig⁹ behandling af Herr Landtmätare Ågren utaf öfverklagade skiftesförrättningen men Hällman funnits till någon del hafva haft skäl för sin klagan, pröfvar Ågodelnings Rätten det böra samtliga skiftesdelägarne efter delningsgrunden, deltaga i kostnaden för detta sammanträde och ity fall gälda till Ordföranden 33 riksdaler, till Norgren 5 riksdaler 4 skilling, till Palmgren 4 riksdaler 1 skilling, till Hörnsten 5 riksdaler 1 skilling, till vice commissions Landtmätaren Ulfhjelm 10 riksdaler 3 skilling och till Herr Landtmätar Ågren 16 riksdaler 28 skilling, allt banco, hvilka belopp Hällman åligger att förskjuta.¹⁰

Förrättningen aflyses, efter meddelad besvärshänvisning jemlikt 18 cap. i Kongl. Skiftesstadgan och K. kungjörelse den 19 Junii 1832, och vederbörande åtskiljdes.

År och dag som förr skrifven
Joh. Dav. Helleday

Rätt avskrivit, betygar Umeå i Västerbottens södra domsagas kansli den 11 januari 1941.

ex officio:
Ebbe Hernlund

Från här förvarad handling rätt avskivet, betygar.
Västerbottens läns lantmäterikontor den 24/5 1941

e. u.

Carl Johan Dyfverman

---

⁸ Enligt utslaget ,skulle Johan Hällman erhålla mark för lastningsplats vid Öreälven. Enligt Skifteskartan har från hemmanet Litt Ca (Pehr Ersson) ägofigurena 2073, 2074 och delar av 2062, 2072, 2071 och 2063 överförts till hemmanet Litt D (Johan Hällman). Pehr Ersson erhöi av Hällmans skifte ägofiguren 1943 samt delar ägofigurena 1941, 1994, 1945, 1951 och 1950.

⁹ Betydelselös ?

¹⁰ Förskottera ?